

Sygn. akt III Ca 1943/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera

SR (del.) Roman Troll (spr.)

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa N. R.

przeciwko Ł. R.

o alimenty

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 23 października 2014 r., sygn. akt IV RC 968/13

- 1. oddala apelację;**
- 2. nie obciąża powódki kosztami postępowania odwoławczego.**

SSR del. Roman Troll SSO Tomasz Pawlik SSO Lucyna Morys - Magiera

Sygn. akt III Ca 1943/14

UZASADNIENIE

W pozwie z 17 października 2013 roku powódka N. R. wniosła o zasądzenie od pozwanego Ł. R. alimentów w kwocie po 1800 zł miesięcznie. W uzasadnieniu podając, że jest dzieckiem z nieformalnego związku pozwanego i K. Z., obecnie mieszka wraz z matką, która wyłącznie sprawuje nad nią opiekę, a pozwany sporadycznie kontaktuje się córką i okazjonalnie przekazuje na jej rzecz niewystarczające sumy pieniędzy, zaś koszty jej utrzymania wynoszą 2800 zł miesięcznie, a matka małoletniej obecnie poszukuje zatrudnienia, gdyż jej dotychczasowy zakład pracy został zlikwidowany, zaś pozwany uzyskuje dochód rzędu 3200 zł miesięcznie.

Pozwany w odpowiedzi na pozew uznał żądanie strony powodowej do kwoty po 400 zł miesięcznie, w pozostałej części wniósł o oddalenie powództwa i wskazał, że rzeczywista wysokość jego wynagrodzenia to kwota około 2300 zł miesięcznie, a uwzględniając jego koszty utrzymania oraz faktyczne potrzeby małoletniej powódki, kwota 400 zł miesięcznie jest wystarczająca.

Wyrokiem z dnia 23 października 2014 roku Sąd Rejonowy w Rybniku zasądził od pozwanego na rzecz małoletniej powódki alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie, począwszy od dnia 23 października 2014 roku, płatne z góry do dnia 10 każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności każdej raty, do rąk matki małoletniej powódki K. Z. (Z.) (pkt 1); w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2); zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 648 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt 3); nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Rybniku) kwotę 292 zł tytułem kosztów postępowania (pkt 4); a wyrokowi w punkcie 1 nadał rygor natychmiastowej wykonalności i klauzulę wykonalności odnośnie punktu 1 (pkt 5).

Powyższy wyrok zapadł przy następujących ustaleniach faktycznych: N. R. ma obecnie niespełna 3 lata, urodziła się (...) w R. i jest córką pozwanego i K. Z. z nieformalnego związku małżeńskiego, mieszka obecnie z matką, babcią i wujkiem, a w toku postępowania przez pewien czas mieszkała z matką i jej partnerem. Opłaty za użytkowanie mieszkania wynoszą około 260 zł miesięcznie na osobę (tj. łącznie około 1030 zł, w tym czynsz i odstępné około 950 zł miesięcznie, opłata za energię elektryczną 100 zł co dwa miesiące oraz gaz 60-80 zł co dwa miesiące).

Matka małoletniej powódki K. Z. ma obecnie 25 lat, nie posiada wyuczonego zawodu, od 13 maja 2014 roku jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w R., jako bezrobotna, bez prawa do zasiłku, a wcześniej tj. od 1 maja 2011 roku do 30 września 2013 roku była zatrudniona w firmie ojca - P. Z., jako kierownik sklepu, ale działalność gospodarcza została zlikwidowana. K. Z. pracowała także kilkakrotnie na umowę zlecenie, z wynagrodzeniem 5,15 zł netto za godzinę wykonywanych usług. Następnie firma, w której matka małoletniej miała rozpocząć pracę, w ostatnim czasie zmieniła siedzibę, w konsekwencji czego K. Z. nie podjęła zatrudnienia. Matka małoletniej poszukuje aktualnie pracy także we własnym zakresie, przeszukując oferty zamieszczone na portalach internetowych. Matka powódki w 2011 roku wykazała dochód (...),08, zaś w 2012 roku była to kwota 12224,70 zł. Matka powódki ma jednak możliwości zarobkowe i majątkowe co najmniej na poziomie najniższego wynagrodzenia, albowiem Powiatowe Urzędy Pracy w W., w G. oraz w J. posiadają oferty zatrudnienia dla osób bez wyuczonego zawodu.

Powódka jest dzieckiem ogólnie zdrowym, roczny koszt jej szczepień i leczenia okresowych chorób to 300 zł (tj. 25 zł miesięcznie), uczęszcza do niepublicznego przedszkola, którego koszt stanowi wydatek 628 zł miesięcznie. Na pozostałe, miesięczne koszty utrzymania powódki składają się wydatki: żywienia 300-400 zł; zakup odzieży 110 zł (po 450 zł w sezonie letnim i zimowym oraz 400 zł w pozostałym okresie; środki czystości i pampersy 150 zł. Koszt utrzymania powódki, wskazany przez jej matkę wynosi średnio około 1500 zł wraz z kosztami utrzymania mieszkania. Obecnie w utrzymaniu małoletniej powódki pomagają finansowo babcia macierzysta i siostra matki małoletniej. Jednakże dokonując oceny przedstawionych wydatków, Sąd Rejonowy za nieusprawiedliwiony uznał koszt pobytu dziecka w niepublicznym przedszkolu – gdyż ma ona niespełna trzy lata, a jej matka nie pracuje i może sama sprawować opiekę nad dzieckiem, tym bardziej, że w czasie kiedy dziecko jest w przedszkolu nie podejmuje ona żadnych prac dorywczych. Zatem w ocenie Sądu usprawiedliwiony koszt miesięcznego utrzymania małoletniej to kwota ok. 850 zł.

Pozwany Ł. R. ma 26 lat, posiada wykształcenie średnie, ogólnokształcące, rozpoczął zaoczne studia inżynierskie w G., od dnia 2 lutego 2012 roku zatrudniony jest jako ślusarz w firmie (...) sp. z o. o., gdzie obecnie otrzymuje wynagrodzenie średnio 2350,57 zł netto miesięcznie. Wynagrodzenie pozwanego w okresie od grudnia 2012 roku do listopada 2013 roku wyniosło około 2690 zł netto miesięcznie, otrzymywał wówczas dodatkową premię w kwocie 500-600 złotych, ale po zmianie właściciela firmy pozwany nie otrzymuje dodatkowych składników majątkowych. Pozwany w 2011 roku wykazał dochód rządu 47503,96 zł, w 2012 roku była to kwota 39882,74 zł, zaś w 2013 roku zadeklarowano 43693,70 zł. Siedziba firmy pozwanego mieści się w Ś., gdzie pozwany dojeżdża codziennie 23 km w jedną stronę, wydając na ten cel około 500 zł miesięcznie. Obecnie mieszka sam w domu jednorodzinnym o powierzchni 120 m², którego jest współwłaścicielem - koszty utrzymania nieruchomości to miesięcznie około 750-800 zł (w tym opał 6000 zł rocznie, energia elektryczna 100 zł miesięcznie, gaz 60 zł miesięcznie, woda 60-70 zł miesięcznie i wywóz śmieci 10 zł miesięcznie). Pozwany w bieżącym roku zaciągnął kredyt na remont elewacji budynku w kwocie 30000 zł, który spłaca w ratach po 580 zł miesięcznie. Studia pozwanego to koszt 1480 za semestr (tj. około 246 zł miesięcznie). Na pozostałe koszty utrzymania pozwanego składają się wydatki: żywienia i odzież 300-350 zł;

środki czystości i kosmetyki 30 – 50 zł; odzież 100- 200 zł. Pozwany dotychczas dobrowolnie przekazywał na rzecz małoletniej kwotę 400 zł miesięcznie. Utrzymuje także stały kontakt z córką, spotykając się z nią 2 razy w tygodniu, kupuje jej zabawki, odzież oraz potrzebne rzeczy, o które czasami prosi go matka małoletniej (np. mleko, pampersy) wydatkując na te cele około 300-400 zł.

Sąd Rejonowy odmówił częściowo wiarygodności zeznaniom pozwanego i matki małoletniej w zakresie faktycznych kosztów utrzymania stron. Kierując się zasadami logiki i doświadczenia życiowego ustalił, że przedstawione przez strony wydatki w zakresie m.in. wyżywienia i odzieży są znacząco zawyżone. Strona powodowa wykazywała koszty utrzymania małoletniej na poziomie około 2200 zł miesięcznie, a kwota ta nie odpowiada przeciętnym kosztom utrzymania dziecka w wieku powódki. Sąd Rejonowy oddalił także wnioski dowodowe o przesłuchanie świadków D. Z., D. P., Ł. Z., B. Z., P. Z., M. K., którzy mieli być przesłuchani na okoliczność sytuacji majątkowej strony powodowej oraz faktu spełniania obowiązku alimentacyjnego w miejsce pozwanego, albowiem powódka wyczerpująco i dokładnie przedstawiła swoją sytuację majątkową oraz sposób w jaki spełnia swój obowiązek alimentacyjny.

Przy tak poczynionych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 133 oraz 135 k.r.o. wskazując, że górny pułap świadczeń alimentacyjnych wyznaczają każdorazowo możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego i to nawet w sytuacji, gdyby nie zaspokajały one w pełni usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, a małoletnia powódka jest niesamodzielnym dzieckiem, które w pełni uzależnione jest od możliwości zarobkowych rodziców, przy czym koszt jej miesięcznego utrzymania to kwota 850 zł, zaś matka małoletniej swój obowiązek alimentacyjny wykonuje względem córki w znaczącej części poprzez osobiste starania o jej utrzymanie i wychowanie, ale posiada także niewykorzystane możliwości zarobkowe, które pozwalają jej także częściowo zabezpieczyć potrzeby materialne małoletniej, a kształtują się w granicach miesięcznego najniższego wynagrodzenia. Natomiast możliwości majątkowe pozwanego opiewają na kwotę średnio 2350,57 zł netto miesięcznie, lecz deklarowane przez niego wydatki są wyższe aniżeli jego dochody, przy czym pozwany również realizuje obowiązek alimentacyjny, łożąc na utrzymanie małoletniej kwoty po 400 zł miesięcznie (dobrowolnie) i robiąc dla niej potrzebne zakupy w kwocie 300 – 400 zł miesięcznie, co strona powodowa przyznaje oraz realizuje on również swój obowiązek alimentacyjny poprzez starania o wychowanie małoletniej i sprawowanie nad nią opieki, co wynika z częstych i systematycznych kontaktów.

Sąd Rejonowy ustalił, iż miesięczny koszt utrzymania małoletniej powódki winni zaspokoić rodzice powódki, przy czym pozwany winien łożyć na jej utrzymanie kwotę 500 zł, która jest adekwatna do potrzeb powódki i jego możliwości zarobkowych, własnych kosztów utrzymania oraz udziału w wychowaniu dziecka i czynionych dodatkowych nakładów finansowych. Pozostałą część w kwocie 350 zł winna pokryć matka powódki, a żądanie alimentów w kwocie 1800 zł, jest znacznie zawyżone i nie odpowiada kosztom utrzymania dziecka w wieku powódki, co spowodowało oddalenie powództwa ponad kwotę 500 zł.

Sąd Rejonowy zasądził alimenty począwszy od dnia wydania niniejszego orzeczenia, albowiem za okres do 23 października 2014 roku, pozwany spełnił ciężący na nim obowiązek alimentacyjny, zatem za okres od 20 października 2013 roku do 22 października 2014 roku, powództwo zostało oddalone.

Żądanie strony powodowej zostało uwzględnione zatem w 27 %. Uwzględniając wynik postępowania na podstawie art. 98 k.p.c., art. 100 zdanie 1 k.p.c. i art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd Rejonowy orzekł o kosztach postępowania. Wyrokowi w części dotyczącej alimentów (punkt 1 orzeczenia) nadano rygor natychmiastowej wykonalności na zasadzie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c., zaś klauzulę wykonalności na zasadzie art.1082 k.p.c.

Apelację od tego wyroku złożyła powódka zaskarżając go w części dotyczącej punktów drugiego i trzeciego ponad kwotę 500 zł zasądzonych alimentów i wnosząc o zmianę tego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki alimentów w kwocie po 1800 zł miesięcznie płatnych z góry począwszy od 20 października 2014 roku do dziesiątego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki płatności którejkolwiek z rat do rąk matki małoletniej powódki K. Z., a także zasądzenie kosztów postępowania od strony pozwanej. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła: błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że miesięczne koszty utrzymania powódki

wynoszą 850 zł w sytuacji, gdy jej miesięczne koszty utrzymania przekraczają 2000 zł; błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że pozwany czynił osobiste starania o wychowanie małoletniej powódki, a nadto ponosi dodatkowe wydatki na utrzymanie córki poprzez kupowanie środków czystości, ubrań czy artykułów spożywczych w kwocie 400 zł miesięcznie; błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że wysokość uzyskiwanych przez pozwanego dochodów wynosi przeciętnie 2350 zł miesięcznie netto w sytuacji, gdy realnie otrzymywane wynagrodzenie wynosi średnio miesięcznie 3000 zł netto i pochodzi z nieujawnionych źródeł dochodu. Zarzuciła także naruszenie przepisów postępowania, a to: art. 233 § 1 k.p.c. polegające na bezpodstawnym uznaniu za wiarygodne zeznań pozwanego w zakresie dotyczącym jego sytuacji majątkowej oraz możliwości zarobkowych, czyli wysokością uzyskiwanego comiesięcznego wynagrodzenia i kosztu własnego utrzymania przy jednoczesnym dokonaniu wadliwej oceny materiału dowodowego w zakresie ustalenia uzasadnionych potrzeb małoletniej powódki; art. 231 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy ustalenia poczynione w toku postępowania w sprawie zezwalały na przyjęcie ustalenia, że comiesięczne zarobki pozwanego wynoszą ponad 3500 zł i pochodzą z nieujawnionych źródeł dochodu. Ponadto zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a to: art. 133 § 1 k.r.o. i art. 135 § 1 k.r.o. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że wobec pozwanego, który dysponuje comiesięcznymi dochodami rzędu 3000 zł netto nie istniały podstawy do zasądzenia roszczenia w zakresie obowiązku alimentacyjnego na rzecz powódki w żądanej w pozwie wysokości.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są one prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje je za własne. To samo dotyczy rozważań prawnych dokonanych przez Sąd Rejonowy.

Skarżąca w apelacji nie wykazała sprzeczności z materiałem dowodowym, wyciągnęła tylko z zebranego w sprawie materiału dowodowego odmienne wnioski niż Sąd Rejonowy. Natomiast ocena materiału dowodowego dokonana przez Sąd Rejonowy mieści się w granicach określonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., nie została przekroczona granica swobodnej oceny dowodów, a wnioski co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie. Równocześnie Sąd Rejonowy poddał ocenie w sposób kompleksowy i właściwy cały materiał dowodowy zebrany w sprawie, a skarżąca nie wykazała, iż Sąd Rejonowy uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, tymczasem tylko takie uchybienia mogą być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów, nie jest bowiem wystarczające samo przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie, iż ocena sądu.

W żaden sposób nie doszło do błędów w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, że miesięczny koszt utrzymania małoletniej wynosi 850 zł - powódka w żaden sposób nie wykazała, że miesięczne koszty jej utrzymania wynoszą ponad 2000 zł, a z przedstawionych przez nią paragonów fiskalnych /k. 9-10, 25-26, 155-165 dotyczące miesięcy: od września do grudnia 2013 roku oraz stycznia i lutego 2014 roku na łączną kwotę 2564,62 zł/ wynika, że miesięczne wydatki oscylują w okolicach 400 zł miesięcznie, zaś wydatki na mieszkanie i leczenie wynoszą w sumie około 290 zł miesięcznie (te ostatnie nie są kwestionowane w apelacji). Powyższe wskazuje, że dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia, że koszty utrzymania powódki wynoszą 850 zł miesięcznie są prawidłowe przy takim wieku dziecka. Należy w tym względzie podkreślić, że koszty prywatnego przedszkola dla małoletniej są ponoszone w sposób nieuzasadniony, albowiem matka powódki nie uczęszcza do pracy, co powoduje, że w tym okresie czasu może się zająć powódką. W żaden sposób nie znalazła też potwierdzenia w materiale faktycznym sprawy okoliczność, że koszty żywienia małoletniej powódki wynoszą 1200 zł, jak wskazuje się w pozwie, czy też nawet 1000 zł jak wskazuje matka powódki w trakcie przesłuchania /k. 42v./. Należy tutaj mieć na uwadze to, że dziecko ma 3 lata i tak wysokie koszty jego żywienia w żaden sposób nie są usprawiedliwione skoro jednocześnie przedłożone paragony fiskalne nie wskazują, że dokonywane zakupy były tylko na rzecz dziecka, a to że wynika z nich kwota, która mogłaby przypadać na jedną osobę w wysokości około 400 zł miesięcznie potwierdza tylko, że w żaden sposób nie zostały udowodnione wydatki na rzecz małoletniej w kwocie powyżej 850 zł miesięcznie i to łącznie z jej wydatkami na mieszkanie. Dlatego też ustalenia

Sądu Rejonowego w tym zakresie należy uznać za prawidłowe, podkreślając, że paragony fiskalne same w sobie nie wskazują, iż dokonane na ich podstawie zakupy dotyczą tylko i wyłącznie potrzeb powódki – z treści tych paragonów nie wynika nawet kto dokonywał zakupów.

Matka powódki zeznała, że pozwany przyczyniał się do zaspokajania potrzeb powódki poprzez alimenty w wysokości 400 zł oraz kupując na jej rzecz produkty w (...)–400 zł miesięcznie. Podnoszenie tego jako zarzutu apelacji jest zupełnie niezrozumiałe, tym bardziej że rzeczywiście pozwany takie koszty ponosił, a to co przekazywał na rzecz powódki zaspokajało jej potrzeby w wysokości 700 zł (przesłuchanie matki małoletniej powódki k. 42v.). Także dwa razy w tygodniu pozwany utrzymuje kontakt z dzieckiem, co też wynika z przesłuchania matki powódki /k. 42/.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ustalił wysokość uzyskiwanych przez pozwanego dochodów w kwocie około 2400 zł miesięcznie netto. W żaden sposób nie można z oświadczenia pozwanego o zarobkach wysnuć wniosku, że wysokość jego wynagrodzenia jest wyższa i wynosi 3000 zł miesięcznie w netto lub więcej. Nie wynika to także z jakichkolwiek innych ustalonych faktów, a z dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynika, że koszty pozwanego wynoszą ponad 2000 zł miesięcznie. Natomiast nawet w sytuacji, gdyby były one wyższe, to nie można z tego wyprowadzić logicznie poprawnego wniosku o tym, że pozwany otrzymuje wyższe wynagrodzenie z nieujawnionych źródeł. Również podawane przez matkę powódki koszty utrzymania małoletniej w wysokości ponad 2000 zł nie prowadzą przecież do wniosku, że matka powódki ma w takiej wysokości nieujawnione dochody. Należy zauważyć, że w tym zakresie Sąd Rejonowy nie dopuścił się naruszenia przepisów art. 233 § 1 k.p.c., jak i art. 231 k.p.c., albowiem z zebranego materiału dowodowego wyraźnie wynika, że wynagrodzenie pozwanego jest w kwocie niższej niż wskazywane przez apelującą, a nie ma żadnych podstaw, aby przyjąć że otrzymuje on je w wysokości powyżej 3000 zł. To nie zostało udowodnione (art. 6 k.c.). Dodać należy, że już w samej apelacji powódki istnieje rozbieżność, albowiem wpierv zarzuca ona, że dochody pozwanego wynoszą ponad 3000 zł, a następnie, że ponad 3500 zł – to tylko dodatkowo wskazuje, że nie została w sposób prawidłowy przeprowadzona przez powódkę ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W sprawie nie doszło także do naruszenia przepisów prawa materialnego wskazanych w apelacji, albowiem Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy zastosował przepisy art. 133 § 1 k.r.o. i art. 135 § 1 k.r.o. ustalając potrzeby małoletniej oraz możliwości majątkowe i zarobkowe zobowiązanego oraz jej matki, co doprowadziło do prawidłowego wniosku, że pozwany powinien łożyć alimenty na 3-letnią powódkę w wysokości po 500 zł miesięcznie począwszy od dnia wyroku Sądu pierwszej instancji.

Z powyższych względów zarzuty apelacji są bezpodstawne.

Mając powyższe na uwadze, w oparciu o art. 385 k.p.c., apelację powódki jako bezzasadną należało oddalić.

Jednocześnie z uwagi na przegranie sprawy przez powódkę oraz fakt, że jest ona osobą małoletnią, nieposiadającą żadnego majątku, a dodatkowo alimentowaną przez pozwanego Sąd Okręgowy, na podstawie art. 102 k.p.c., uznając, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek nie obciążył jej kosztami postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Roman Troll SSO Tomasz Pawlik SSO Lucyna Morys – Magiera